

de Decē

Incipit tractat⁹ scdus
de decē pcepti. legis et eoz expōne

Quoniam circa tracta
tuz de pceptis le
gis summatim tā
gēda sūt. quid est
pceptū. Qualit̄ p

cepta distinguant. **Expositio pce**
ptozū. **De numero et sufficiētia p**
ceptozū. **Qualit̄ in ipis pceptis. vij**
capitalia pīn alia pccā phibeant

De diffiniōe pcepti et ei⁹
expositione

Diffiniō autē pceptū ab ali
quib⁹ sic. **Pceptū est im**
periu obligās ad observa
tionē rei vel actus impati. **Extra**
hitur radicalit̄ hec diffiniō a diffi
nitione pcepti quā dat aug⁹ libro
de hginitate dicēs. **Pceptū ē cui**
nō obedire pccm est. **Dicit̄ in dca**
diffiniōe obligās ad obfuarōez
ad dām oculij. qd̄ p se nūqz obli
gat vt dicit̄ aug⁹. **Quis per accūs**
so qd̄ oculiū videatur obligare vt
pote si in casu pceptū nō possit im
pleri nisi fiat cōsiliū. vt si nō possim
sustētare pentes. s. pfem et matres
nisi vendā omīa. tūc tenerer omīa
vēdere. **Qd̄ quidē de se oculiū. nec**
obligat nisi in casu p accūs vt exē
plificatū ē. **Et si obficiaf q silr ob**
ligat votū ad observationē. et sic
conuenit ei pcepti diffiniō. **Rñde**
Aliqd̄ vouere est tm̄ oculij. nec quē
qz obligat. null⁹ enī cōn suā volun
tatē obligat ad vouendū. sed qui
vouerit obligat n̄cario ad reddē

preceptis

Celvj

oū. **Et hoc idō est qz reddē votū**
est pcepti. sed vouere est cōsiliū

De varia distinctione va
riaqz assignati
one pceptorū in tabulis legis

Distinctio autē ponit varia
pceptorū. **Joseph⁹ enī dic**
qñqz mādata esse sc̄pta in
vna tabula et qñqz in alia. **Ozigi**
autē ponit quoz in vna et sex i alia.
Aug⁹ autē ponit tria in vna et septē
in alia. vtpote tria que p̄tinēt ad
deū in p̄ma tabula et septē q̄ per
tinēt ad primū in sc̄da. **Et hūc mo**
dum augustinū sequit̄ cōis opinio.
Qñ enī aug⁹ ponit tria esse in vna
tabula et septē in alia. hoc magis
dicere videt̄ p dignitate qz p scri
ptura. eo q̄ tria p̄tinēt ad dilectōez
dei et septem ad dilectionē primi.
Quā si cōsiderent̄ ipse tabule et eaz
sc̄ptura in se sic cōsiderāt hebrei et
iosephus. sic vtraqz tabula cōtine
bat qñqz mandata seu pcepta. **Si**
autē cōsiderent̄ fm resp̄m et relati
onē eoz ad q̄ dicta mādata ordi
nabāt. cū tria ordinēt̄ ad deū et se
ptē ad primū. poterit tali fine cōsi
derato dici tria eē in vna et. vij. i
alia.

Expositio pceptorū legis
Et primo p̄mi

Mane autē attendendū ē ad
expōez singloz pceptorū
Et cū lex pceptorū posita
sit ppter trāsgressiōes cohibēdas
vt p̄z ad gal. iij. et triplr trāsgres
sio fiat. s. corde ore et ope. et B qui
dē tā q̄ ad deū. qz etiā q̄ ad prim
vt p̄fecta sit cohibitiō transgressio

Compendiū

nis. p̄f̄a ponit lex phibitōis et sic
mādatōri seu p̄ceptoꝝ subsequē
māctio **S** p̄mo q̄tū ad deū phi
bet p̄mū p̄ceptū cor ab idolatria.
vt deº scilz diligat̄ toto corde **E**
eni de colēdo deo **S** colē deū vt
dic̄ glō est sese toto mētis affectu
illi mācipare **S** ē istud **N**ō habe
bis deos alienos corā me **Q**uasi
dicat **M**e hēbis deū. nō alienū **S**
ponēs q̄ qd̄ dixit deos s̄dit **N**ō
facies tibi sculptile. i. imaginē scul
ptam. qd̄ v̄t augº idolū. neq̄ sili
tudinē oim̄ q̄ in celo sūt desup et q̄
in tra deorsū. i. que expō est v̄bi
p̄cedentis **N**el s̄m **O**rigl. sculpti
le siue idolū est qd̄ nō hēt silitudi
nē in natura sic cymera **S**ilitudo
aūt ē eoz̄ q̄ aliquā hēt in natura
silitudinē. vt imago homis vel bo
uis ad verū hoim̄. vel ad v̄z̄ bo
uem. qd̄ videt̄ p̄ s̄ qd̄ sequit̄ q̄ in
celo desup et q̄ in tra deorsū **S**
ex s̄ videt̄ q̄ phibeant̄ imagines
que ad s̄fam sculptilia sunt. qz̄ scul
p̄tur **S**z̄ r̄ndet̄ q̄ an̄ incarnatōz̄
q̄n̄ data fuit hec lex nulla in ligno
vel in lapide sculpi potuit incorpa
lis dei imago qz̄ imago sp̄s̄ fin
gi nō p̄t **S** p̄pterea an̄ incarnati
onē re. p̄bande erāt imagines **S**
qz̄ s̄ fieri potuit p̄ incarnationēz̄
s̄l̄i dei. p̄ hoc ex tūc̄ fiēi c̄cedūt
et ab ip̄o qd̄e qui legē tulit et dis
p̄sare potuit scilz xp̄o **N**̄ refert
damasc̄. q̄ xp̄s̄ ab agaro f̄gi misit
in p̄ano imaginē suā. eo q̄ pictoz̄
ab eodē rege missus. ad depingen
dū imaginē xp̄i nō poterat vultū
eius p̄re claritate intueri. vt eiº sin

theologie

gula lineamēta et mēbra p̄rie de
scribēt **S**z̄ qz̄ hec r̄sio nihil oino
apud vnū pplm̄ iudeū valeret qm̄
n̄ras imagines rephendūt. iō aliē
dici p̄t. q̄ nō simplr̄ phibent̄ oino
fieri imagines. **N**̄ beda. **I**magi
nes fieri nulla s̄ra d̄ina vetuit. ha
rū eteni asp̄cus multū op̄ūctōnis
solz̄ p̄stare otuentib̄. et eis q̄ s̄ras
ignorāt. q̄i viūā de xp̄i passiōe ex
hibent recordationē **S**alomō eni
instinctu d̄ino eas fecit in templo
dei **S**ed oim̄ino phibent̄ fieri ad
hūc videlz̄ finē vt adozent̄ et colā
tur **N**̄ sequit̄ **R**eq̄ adozes neq̄
colas ea **N**ō adozandū igit̄ et co
lendū phibent̄ imagines fiēi **N**ōs
aūt nō adozam̄ imagines. s̄ refer
tur honor et adozatō ad imagina
tū. scz̄. ad deū v̄l ad s̄m eius cuiº
imago vt dic̄ augº lib̄ iij. de doct̄
na xp̄iana **S**equit̄ **N**ō adozabis
neq̄ coles **I**nē q̄ sic distingue. **N**ō
adozab̄ scz̄ v̄ncratōne corp̄is. vt
inclinādo eis v̄l genuflectēdo **N**ē
qz̄ coles scz̄ affectōne mētis **N**̄
glō **A**liud ē colere aliud ē adozare
Nōt̄ q̄s̄ inuit̄ vel adulādo regib̄
idolatriis vel tormētis v̄ct̄ ado
rare. cū tñ sciat idolū nihil esse. et
sic nulla mētis affectōne ad idolū
moueri. et p̄ oñs nec colere **C**olere
eni est toto mētis affectu et studio
mācipari **S**equit̄ **E**go eni discre
tiue dic̄ q̄i dicat **E**go nō aliº sum
oñs. et iō timēdus **D**eº tuus et iō
diligēdus **F**ortis zelotes. i. diligēs
amator **N**̄ deut. v. **D**eº tuus deº
emulator v̄sitans. i. puniēdo iniq̄
tates p̄m̄ scz̄ nō custodientūz̄ p̄

DE DECÉ

cepta data in filios. i. pñiēs etiā
 ipos filios. i. pñes ista nō custodie-
 rint **P**uniunt enī qñqz filij p peccō
 pñis tpaliē nō eternaliē **E**t sic in-
 tellige illud ezech. xvij. **F**ilius non
 portabit iniquitatē pñis x. scz etna-
 liter **N**el visitās peccā pñm in fili-
 os etiā eternaliē **N**ō aut quia sunt
 peccā pñm. s. qz sūt peccā filioꝝ imi-
 tantū peccā pñm. **U**sqz in tertiā q
 qrtā generationē **H**oc dicit qz qñz
 solēt pñes in tertiā et qrtā genera-
 tionē viuere. et plerūqz filioꝝ vel
 nepotū suoꝝ molestū ferre crucia-
 tus qz pñios **S**orū q oderūt me
 .i. peccōꝝ et maloꝝ. et ecōn faciēs
 miam in multa milia. i. in omēs **E**t
 ponit ibi finitū numez p infinito
Diligētib⁹ me et custodiētibus p
 cepta mea **I**te emī. et ponit ibi
 expositiue p id ē custodiētibus **Q**ui
 enī diligit deū pcepta eius seruat
In ioh. xiiij. **S**i qz diligit me ser-
 monē meū suabit **S**z qñtū qñtū
 istud posset dici pñm pceptū. cum
 dilectio dei dicat pñm mandatū
 mat. xxij. **H**oc ē loqz de dilectōne
 dei. pñm et maximū mādatū **R**ñ/
 deū q illud mādatū de dilectōne
 dei idē ē cū pñmo pcepto decalo-
 gi **J**ubet enī pñm pceptū decalo-
 gi vnū deū colī et nihil ei in amo ē
 pferri. et sic idē est. vel equipollet
 pñmo mādato. iux p allegatū. xxij.
 caplm mat **N**el pñt dici q dilectio
 spēale mādatū nō est. s. radix et sti-
 pes celoꝝ. ad qd. i. cetā mādata
 reducūt **N**ñ pñm mādatū dñ nō
 ordine s. dignitate. i. in cetera pñi-
 puū q maximū. cū oia cōphendat.

preceptis Celoꝝ

Expositio secundi precepti

Sdm pceptū cohibet os
 a piurio. a blasphemia a
 mēdacio. et ē istud **N**ō as-
 sumes in vanū nomē dei tui. i. fle
 vel supflue vel dolose p nomē dei
 iurando. vel mentiēdo. vel ipm no-
 men blasphemādo vel puerse de
 deo sentiēdo **E**t si obhctat q pñm
 istā opiniōne istud pñnet ad qñtū
 pceptū scde tabule. i. ad illud **N**ō
 loqris cōn pñm tui s. m. testio-
 niū. vbi agit de piurio **D**ic q iur-
 rans s. m. duplr peccat **P**ñio. i. cōn
 pñm suū eū decipiēdo. et isto
 mō ex pre xbi qd ordinatū ē ad
 pñm. et q ad hoc cadit sub dco
 qnto mandato seu pcepto scde ta-
 bule **V**t scdo peccat inuocando
 ad cōfirmationē flitatis vel dece-
 ptionis testē. dñā veritatē q isto
 mō peccat in deū. et q ad hoc ha-
 bet sub isto scdo mādato seu pcepto
 pñm tabule. i. in isto loco **R**ec
 enī hēbit dñs hoīem insontē. i. in-
 nocentē scz qñ apud deū nocētis
 penas exoluat. i. qui assūperit no-
 men dei frustra **N**ñ deū. v. **N**on
 usurpab nomē dei frustra. qz non
 erit impunit⁹ qui sup re vana no-
 mē dei assūperit **N**el nō habebit
 dñs insontē. i. innocentē. **B** ē a cul-
 pa immunē eū q assūperit nomē di
 frustra. qz vt habet eccl. xxij. **V**ir
 multū iurās rplebiē iniquitate q nō
 discedit a domo ei⁹ plaga. **S**z qd
 dicit de istis magnatis et sclarib⁹
 q cōsuetudinē hnt iuradi. nunquid

Compendiū

trāsgrediūt istud p̄ceptū seu man-
datū et peccāt mōrle? Aliq̄ nō dēt
distinguedo. dicētes q̄ piuriū mlti-
plicat d̄r. s. indiscreta iuratio. vtpo-
te q̄n q̄s inutiliē iurat verū. vel q̄n
sine deliberatōne iurat. et tūc non
credūt esse mōrle p̄cēm. **Nā** tūc fit
p̄ter p̄ceptū. s. nō cōn p̄ceptū. nisi
forsan nimia essz assuefactio. **Alio**
mō sumit piuriū. vbi vel q̄n q̄s iu-
rat cū deliberatōne illud qd iuramē-
to nō essz asserēdū imo nec simplr
dicendū seu loq̄dū. s. poti⁹ opposi-
tū. et tūc credit eē mōrle p̄cēm. **Alij**
distinguit dicētes q̄ piuriū mlti-
plicat d̄r. **Uno** mō s̄la iuratio q̄ si
fiat ex ignorātia adhibita tñ p̄us
diligētia debita. nō est p̄cēm. **Sed**
si fiat nō adhibita diligētia debi-
ta. p̄cēm qdē est s̄ veniale. **Si** autē
s̄la iuratio fiat sciēnt. vtpote cum
mēdaciū iuramēto cōfirmatur. tūc
nisi tñ iocando fieret. sp̄ est p̄cēm
mōrle. **Alio** mō d̄r piuriū trāsgres-
sio iuramenti iā facti. qd si fuit lici-
tū. sp̄ est ip̄a trāsgressio mōrle pec-
catū. **Si** x̄o illicitū. trāsgressio illi⁹
nō est p̄cēm. sed illud illicitū sciēter
iurasse fuit p̄cēm. **Tertio** mō dicit
piuriū indiscretū iuramētū. qd po-
nūt nisi alia aggrauaret circūstan-
tia. veniale p̄cēm. **Itē** nomē dei
p̄ris est filius. qz ip̄m p̄rem notifi-
cat. **Nomen** ergo dei in vanū assu-
mit qui ip̄m x̄pm purā creaturam
ponit seu asserit. qz sic ponit ipsum
eē vanū vel vanitatē. **Nā** ad rhō.
viii. Vanitati s̄dicta est ois crea-
tura. **Sed** cū x̄ps dicitur sit vñ. **Jo.**
xiiij. ego sū via vitas et vita. nulla

theologie

ten⁹ poterit esse vanitas. et sic nec
pura creatura. **Quid** ergo absurdi⁹
q̄ illā firmissimā vitatē ponē va-
nitatē. ⁊ illud x̄bū virtuosū susten-
tans oia vt habet ad heb. i. ponē
vanū ⁊ sustentatū. **Deniqz** tertio
mō nomē dei assumit ille in vanuz
q̄ nomē x̄pi vñ d̄r x̄pian⁹. p̄ p̄cēm
vanū reddidit et mortuū. **Nomē** q̄p
pe sup hoies sc̄ptū vt viuāt ip̄i iux-
q̄ loquit x̄ps apoc. iij. **Et** scribā
sup eū nomē dei mei et nomē ciui-
tatis dei mei noue hierlm. q̄ descen-
dit de celo a deo meo. et nomen
meuz nouū. **terti⁹ pre**

Explicatio

Tertiu p̄ceptū ptinens ad
deū cohibēs trāsgressiōm
in ope ē. **Memēto** vt diem
sabb̄i sc̄ifices. i. sc̄m et feriatuz ha-
beas. cessando ab om̄i ope seruli.
Ubi nō q̄ i q̄tū sabb̄m designat
q̄tē interiorē a p̄uis affectionib⁹
et exteriorē ab oibus s̄uilibus. p̄ter
illi⁹ diei d̄terminationē mōrale ē s̄
p̄ceptū ⁊ sc̄ptū in corde hūano. sic
alia decalogi mādata seu p̄cepta.
Natura eni dicitur esse vacādū ali-
q̄n q̄eti. et orōni. et d̄ine laudi. **Sz**
qz tali die. s. sabb̄o. et a talib⁹ reb⁹
grossiorib⁹ abstinē n̄ aliq̄tē dicitur
d̄scia. s. sola exterior iussio diuina
q̄tū ad s̄ fuit cerimoniale s̄ man-
datū. et soluedū. i. solui potat. **Cir-**
ca qd ē aduertēdū q̄ in d̄nica re-
surrectiōis d̄nice ex statuto ecclie
mutatū ē sabb̄m in d̄nicā ne vide-
remur iudaisare. **Qz** ex q̄ veritas
luxit. trāsiit legis vmbra. et hoc q̄
ad cerimonialia. **Et** si q̄ratur q̄re

De decē
dicitur in decalogo
rū fecitates fuerit
les. nec ab oibus
aut p̄ceptū magis
rimonale is in decal
oēs tenent s̄ p̄ceptū
quē dicit. s. s̄ s̄m
Sec m̄ d̄r facis
mo aut vñ q̄ d̄r d̄r
d̄r m̄ d̄r d̄r d̄r
rōm p̄ceptū. **Sec** m̄
eē c̄lū et h̄a vt p̄r q̄
quē d̄r d̄r d̄r d̄r
p̄ceptū d̄r d̄r d̄r
apoc. iij. **Ro** quē nō h̄
de d̄nica sc̄m sc̄m
sabb̄i. **Itē** sumit in
quē d̄r d̄r d̄r d̄r
fecit nouū m̄ n̄ fecit
vtpote cōp̄tū. vel
p̄ceptū s̄p̄tū. **Q̄** d̄r
die creatū q̄ d̄r d̄r
Pr m̄ d̄r d̄r d̄r d̄r
n̄. **Circa** qd d̄r d̄r
q̄ d̄r d̄r d̄r d̄r
vltim⁹ d̄r d̄r d̄r
d̄r d̄r d̄r d̄r
Et d̄r d̄r d̄r d̄r
sabb̄i et p̄ d̄r d̄r
et celebrē tñ h̄r vo-
stret op̄ serule in t̄
d̄r d̄r op̄s d̄r d̄r
q̄ d̄r d̄r d̄r d̄r
s̄tica sacra s̄ d̄r d̄r
ridere sabb̄o. ⁊ nos
sacra possum⁹ celebrē
ritatis vt elem̄to
tatis q̄r d̄r d̄r d̄r

de decē

alie iudeoz festiuitates nō p̄cipie
bant in decalogo **D**ic q̄ cetē eo/
rū festiuitates fuerūt tm̄ cerimonia
les. nec ab oibus sūt obſuande. s̄
aūt p̄ceptū magis morale ē q̄ ce/
rimoniale iō in decalogo ad quez
oēs tenent sp̄ p̄cipiendū erat **S**e/
quit̄ deus. v. vñ sumit̄ hoc p̄ceptū
Ser enī dieb⁹ facies opa tua septi/
mo aūt die q̄ est dies sabbi nō fa/
cies in ea quit̄q̄ opis **E**t subdit
rōem p̄cepti **S**er enī dieb⁹ fecit
de⁹ celū et trā vt ptz gen. p̄. et re/
quieuit die septio. nō q̄si lassus s̄
ponit̄ ibi requieuit p̄ cessauit. sic d̄
apoc. iij. **R**equie nō h̄it die ac no/
tē dicētia sc̄us sc̄us x̄. i. dicē n̄ ces/
sabat̄ **I**ta sumit̄ in dicto passu re/
quieuit p̄ cessauit **N**ihil enī vlt̄erū
fecit nouū cui⁹ n̄ fecerūt p̄ materia
vtpote corpaliū. vel sititudinē. vt
pote sp̄ialiū **O**pat̄ tm̄ adhuc q̄ti/
die creata gubnādo. vt d̄ **J**ob. v
Pr̄ me⁹ vsq̄z mō opat̄ et ego ope/
roz **C**irca qd̄ d̄c aug⁹ lib. iij. sup
gen **S**ic requieuit vt nouā creaturā
vlt̄erū oderet nullā. nō vt q̄ cōdi/
derat otinere et gubnare cessaret
Et h̄ndixit diei septio. qui est dies
sabbi. et p̄ id ē sc̄ificauit eū. i. sc̄m
et celebrē eū h̄re voluit. vt sc̄z nō
fieret op⁹ seruire in eo. et sic nō inē/
dic̄it opus charitatis nec n̄ctat̄.
Nñ p̄z q̄ poterūt exhiberi eccl̄ia/
stica sac̄ra. sicut enī poterāt circū/
cidere sabbo. q̄ nos etiā die d̄nica
sac̄ra possum⁹ exhibē et opa cha/
ritatis vt elemosynas. et opa n̄ci/
tatis exercere vt bibere comedere

preceptis

Celoiq

quarti pre/
cepti.

Expōitio

De quo ad deū tria ponū
tur p̄cepta **Q**uātū aūt ad
p̄ximū ponūt septē sequē
tia. q̄rū vnū est affirmatiuū et sex
sūt negatiua **A**ffirmatiuū autē et
q̄rtū in ordine p̄ncipali. s̄ p̄mū in
his q̄ respiciūt p̄ximū ē illud **H**o/
nora p̄rem tuū et m̄rem tuā. **P**er
qd̄ mādatū natura que corrupta
est ad ordinē naturalē reuocatur.
Nec fuit n̄ce h̄mōi p̄ceptū dari pa/
rētibus resp̄cū suoz filiozū **C**rescē
te enī virtute in filijs decreſcit virtus
in pentib⁹ s̄m naturā. et deficiētī
virtuti debet iuste s̄bidiū **N**ñ q̄a
minozat̄ virt⁹ seu vigor i parētib⁹
et auget̄ in filijs dat̄ p̄ceptū vt fi/
lij subueniāt parentibus **N**ec fuit
n̄ce dare h̄mōi p̄ceptū pentib⁹ de
filijs q̄zuis p̄mo ip̄i filij fuerūt im/
potētes. qz natura etiaz corrupta
ad id cogit eo q̄ naturalit̄ succ⁹
ascēdit a radice ad ramos et nō
ecōuerso **E**t crisost̄. **H**oc est amor
in hoibus qd̄ est humor in arbori/
bus **D**icit ergo. **H**onora p̄rem tuū
duplici. s̄. honore. et reuerēdo. q̄ ne
cessaria p̄bendo **P**atrē tā sp̄ialē
q̄z carnalē **I**ntelligit̄ etiaz de p̄e
deo qui potissime ē honorandus.
Nñ mal. p̄. **F**ili⁹ honorat p̄rem et
seru⁹ d̄nm **S**i ergo p̄r ego suz vbi
est honor me⁹ **E**t m̄rez tuam car/
nalē necnō q̄ sp̄ialem. s̄. eccl̄iaz **D**e
qua ad gal. iij. **V**ila aūt q̄ surſū ē
h̄ilm libera est. q̄ est m̄ n̄ra. **N**oie
etiā p̄ris et m̄ris oēs p̄rimi intel

Compendiū

ligunt vt dicit. aug⁹ **U**n fm ipsū omnia vēdenda sunt et danda pro paup^{ib} in extrema nēitate. quod si nō fit trāsgrediē istud mādatū. Si ergo nomie p^{ri}s et m^{is} omis primus intelligit et nobilissimum inter primos ponit pro oibus. s. p^{re}m et matrē. claz est q^o illis p^{ri} pue honoz debet et subdium **E**t vt firm⁹ obseruet adhuc hoc p^{re}ceptū subiūgit p^{ri}mū dicens. vt sis lō/ genus sup terrā **N**az eccl. iij. Qui honorificat p^{re}m et m^{re}m. vita viuet longiore **I**ustum eni est vt qui alteri⁹ vitā sustētat. vita illius p^{ro}getur **S**up terrā inq^{it} scz tā moriētū q^o viuētū. eo q^o pietas ad oīa utilis ē. p^{ro}missionē h^{ab}is vite q^o nūc ē et fute p^{er}. **E**xpositio q^onti p^{re}cepti.

Quintū autē p^{re}ceptū p^{ri}ncipale. et scdm in ordine corū que respiciūt primū et p^{ri}mū negatiuū ē istud **N**ō occides **U**bi p^{re}cipit q^o nō ledat p^{ri}m⁹ in sua p^{ro}na **N**ō occides igit supple hoiem te ipm videlz vel alū. et duplici^{ter} videlz aia vel corpe **S**z cōtrariū huic p^{re}cepto videt h^{ab}ri exo. xxij. **E**t maleficos nō patier. viuē. **I**n quo verbo p^{re}cipit d^{eu}s fieri occisionē. hic vero. p^{ro}hibet. vñ cōnri⁹ sibi ipi videt in legislatione **S**z ad hoc dicit q^o p^{ro}ne p^{ri}uate que nullam habz iurisdictionē vel auctez hic p^{ro}hibet occidere. legi autē vel ministro iustitie p^{re}cipit occidē. exo. xxij. **E**t sic nō est cōnrietas. qz non est circa idē seu respectu eiusdē **S**z mūq^o aliquo mō p^{ro}uate p^{ro}ne licet

theologie

absq^z trāsgressione occidē **V**idēt q^o sic. ad min⁹ in sui defēsiōne. **B**e iura p^{ro}mittūt scz iniuriā p^{ro}pulsarez tēpate vim vi repellere **I**te ex ordine charitatis debeo poti⁹ **S**buere vite p^{ro}prie. q^z vite aliene. **U**n volentē me p^{ro}imere poti⁹ occidere debeo q^z p^{ro}mittere me occidi **S**ed cōn hoc videt esse illud mat. v. **S**i q^os te p^{ro}cusserit in vna maxilla p^{ro}be ei et aliā **E**t idō dicit q^odā q^o nullo mō licet occidere etiā defendēdo maxie aut viro p^{ro}fecto **E**t hec videt esse opinio anselmi **N**ec fm eos debeo opinari q^o me occisur⁹ sit. si eū non occidero. **S**z q^o de⁹ p^{ro}stabit mihi auxiliū vel euasionis aut fuge b^{en}eficiū **N**ij volūt q^o in sua defēsiōne liceat occidē. eo q^o lex occidere iubēdo vel saltē p^{ro}mittendo talē defendentē se in d^{eu}o casu iudicē v^ostituit in aduersariū. **U**n ipm vice legis inficit. vñ lex p^{ro}bēdo autē excusat a p^{ro}ccō **H**oc tamē intellige si nēitas est inuitabilis. qm si te p^{ro}cusserit aduersari⁹ et fugerit vel p^{ro}cutere destiterit eū p^{ro}cutere nō licet vel sequi fugientem qz hoc nō fieret ad p^{ro}pulsionem iniurte sed ad v^olitionē q^o spēdat ad solū iudicē **E**t r^{ati}dent isti ad illud mat. v. **S**i q^os te p^{ro}cusserit in vna maxilla z. q^o illud v^oluerit conciliū nō p^{re}ceptū **E**t nō hic q^o homicidii multis mōis fieri d^{icit} **F**it enim q^onq^z sola mēte per odiū s^{er}uū **U**n **J**oh. epla. i. ca. iij. Qui odit frēm suū homicida ē **I**te p^{ro}auū exēplū relinquēdo **U**t eni dicit gregl. tot mortib⁹ digni sūt. q^ot p^{ro}auit. l. exē

De decē p^{re}ceptis

pla relinq^uunt **I**tem li
pliciter. vel leg^o cōn le
morti aduocato
dicit dāuo v^oriaz p^{ro}
q^o morti dolere et im
cantiē **I**tem mētem
p^{ro}. **O**s q^od mētem occidit
autē d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit}
q^o d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit}
terfice. l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit}
traditōne m^{is}erit. et illi⁹ de
trahit. q^o sibi f^ol^oan p^{ro}u
tis vel d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit} d^{icit}
traditōne parat et ad d^{icit}
homicidii mana d^{icit} d^{icit} d^{icit}
p^{ro}ne q^ontiō. l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit}
p^{ro} veniū. l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit}
h^{ab}it homicidii per subtra
ctus leg^o corpis **N**ij **I**tem
fame morientē. q^o si nō p^{ro}
dis **S**ue videt lib^{er}atō
verbi d^{icit} **N**ij **E**xo. iij. **E**t
te me ad imp^{ro} d^{icit}. **N**ō am
ris et i^u d^{icit} a v^ota sua
z q^o imp^{ro} m^{is}erit sua
am. l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit} l. d^{icit}
quā. **U**nteris **E**xo. iij. m
gna manus lib^{er}atō v^ota
p^{ro}is et aie v^ota facit hor

Expositio

Exo. iij. p^{re}ceptū in o
cipali et coram e
p^{ro}cipit. p^{ri}mū ē
m^{is}erit **N**ij p^{re}cipit
dat p^{ri}m⁹ in re sibi o^{mn}i
q^om leg^o in v^ota **E**t accip
vie m^{is}erit omis illi⁹ d^{icit}
q^ontiōz colus formant
m^{is}erit magis p^{ro}prie ar^ont

De decē p̄ceptis

pla reliquunt **I**tem lingua et h̄ tri-
pliciter. vel sc̄z cōn legem quēq̄
morti adiudicādo **A**n̄. ij. regl. xij.
dicit dauid vrias percussisse gladio
q̄z morti dolose et iniuste adiudi-
cauit **I**tem mētiendo **A**n̄ Sapie
p̄. **O**s q̄d mentis occidit aiām **I**tē
cuiq̄z detrahēdo vñ dicit bernar.
q̄z detractor vno icu tres aiās in-
terficiat. suam sc̄z et illi^o quē sua de-
tractione inficit. et illi^o de quo de-
trahit. q̄z sibi forsā p̄iudiciū mor-
tis vel damni irrepabilis sua de-
tractōne parat et adq̄rit **I**tem fit
homicidiū manu quicūq̄ sc̄z pem-
ptione exteriori. siue p̄ gladiū siue
per venenū. siue p̄ aliā penā **I**tem
fit homicidiū per subtractionē vi-
ctus sc̄z corpis **A**n̄ Amb. **P**alce
fame morientē. q̄ si nō pascis oeci-
dis **S**iue victus subtractione id ē
verbi dei **A**n̄ ezech. iij. **S**i loquen-
te me ad impiū ic̄. **N**ō annūciaue-
ris ei ic̄ vt auertat a via sua impia
ic̄. q̄ ip̄e impius iniquitate sua mori-
atur. sanguinē ei^o de manu tua re-
quirā. **A**n̄ versus **E**xēplū mēs lin-
gua manus subtractio vict^o **C**or-
poris et aie dici faciūt homicidaz
sexti p̄cepti.

Expositio

Sextū p̄ceptū in ordine p̄n-
cipali. et tertium eoz q̄ re-
spiciūt p̄ximū ē istud **N**ō
mechaberis **A**bi p̄cipit vt non le-
dat p̄xim^o in re sibi diūta per le-
gem sc̄z in vxore **E**t accipit h̄ sub-
noie mechie om̄is illicit^o ocubitus
et quicūq̄ coitus fornicari^o. q̄zuis
mechia magis p̄prie adulteriū dī-

Celie.

cat **M**echos ei gr̄ce adulteriū dī-
latine **E**t ad hāc reduci pōt forni-
catio sp̄ualis sic̄ idolatria **D**e q̄
Iere. iij. **M**echata ē cū lapide et li-
gno **P**ōt etiā ad hāc reduci expō-
sua sacre sc̄pture. **A**n̄. ij. ad cor. ij.
Nō sum^o sic̄ plimi adulterātes ver-
bū dei **A**n̄ hic nō q̄ fornicatō est
mōle p̄c̄m **V**idēt tamē cōtrariū
eo q̄ actus naturalis **A**ctus natu-
ralis nō est p̄c̄m **I**nsup cuz coire
fit n̄cariū ad cōseruationem speciei
sicut comedē ad cōseruationē indi-
uidui q̄ in n̄citate vt in fame liceat
etiā nō sua rape q̄ comedere. quia
tpe n̄citat̄is om̄ia sūt cōia. vidēt
similit̄ q̄ in feruētī desiderio coeū-
di posset q̄s nō suā rape et cuz ea
coire **N**ō q̄d dī q̄ act^o fornicatō
nis dupl̄r dicit **A**no mō dī. natu-
ralis eo. i. q̄z nat̄alē fit. **A**lio mō
dī cōn naturā **E**t iuxta istū sc̄dm
modū dupl̄r adhuc dī cōn nat̄az
Ano mō q̄n fit cōn nat̄alē cōcu-
bitū. q̄ ē maris cū femia q̄ isto mō
p̄t dici act^o innatural^o. q̄z cōn natu-
ralē cōmixtionē **A**lio mō dī cōtra
nat̄am. q̄z. i. naturā in suis natura-
lib^o vulnerat q̄ spoliat ḡtuitis sc̄z
bono gr̄ez d̄tutis. **E**t isto vltimo
mō ois fornicatio ē cōn naturam
sic̄ oē p̄c̄m mōle **C**orrupt̄ enim
nat̄alia et destruit oia ḡtuita **E**t
q̄z isti sūt effect^o mōlis p̄c̄i p̄p̄ h̄
p̄z fornicatōez eē p̄c̄m mōle **E**t
sic̄ p̄z solutio argum̄ti q̄z licet for-
nicatō sit act^o nat̄alis q̄z. i. natu-
ralē fit. ē tñ innat̄al^o q̄z nat̄am cor-
rumpit **R**ec sequitur q̄ sit actus
naturalis quia naturaliter fit. q̄

nō q̄ fornicatō dī p̄c̄m mōle

re

De decē preceptis

vsurpatio illicita rei aliene animo dico lucradi. q̄lis ē rapina. vsura. negociatio fraudulēta q̄ hmōi. Et nō q̄ nō dicit Nō facies rapinam q̄uis rape sit generali q̄ furari. Nā ois q̄ furat rapit q̄ n̄ ecōuerso Qd̄ fecit ido qz iudei q̄bus hmōi p̄cepta data s̄t p̄nōēs s̄t ad fur/ tū qd̄ ē occultū. q̄ ad rapinā vbi testis adest Et iō occurrendo ma/ gis piculosū furtū in phibitione noluit nō rapinam Noluit tñ a p̄e totū intelligi vtpote per furtū oēm rei aliene vsurpationē Per h̄ etiā phiberi videt̄ ne fiāt violētie q̄ nimie exactōnes q̄ tallie p̄ncipiū et militū in pplm̄ suū. qz hoc videt̄ rapina eē. et spēs furti Prop̄ qd̄ dī vsa. p̄. Principes tui infideles soch̄ furū Sz̄ circa hoc distinguit̄ ab aliq̄bus. qz aut tallie ille fiunt sup̄ suos. aut sup̄ colonos ēre Si sup̄ suos. cū nihil h̄eat nisi nomie dñi sui. videt̄ qd̄ dñs suū tallia re possit. et onerare q̄ tūcūqz vult Pōt tñ dñs nimis angariādo ser uū suū nimis qz exigendo et oppri mēdo eū ita grauit̄ sic cōn istud p̄ ceptū faciēdo peccare. qz iustitia dei exigit vt vn̄ q̄sqz re sua debite vtaf̄ Nō tñ vt sit rapina dicūt nec optet de n̄itate restituē. licet pie/ tas h̄ exigat Si aut̄ fiat sup̄ colo/ nos ēre siue inhabitātes ēram tūc tarāda ē illaz talliarū seu exacti/ onū acceptatio hm̄ laborem p̄nci/ pis vel militis quē h̄nt in defensi/ one illi ēre. quā ipi coloni sic tal/ liati inhabitāt. et etiā hm̄ expēsas q̄s n̄cē est p̄ncipi vel militi facere

Cl.

hm̄ suā moderatā et honestā fami liā. et si vltra exigāt rapina ē et p̄ istud p̄ceptū oīd̄auī inhiberē **Expōitō** p̄cepti **O**īd̄auī p̄ceptū in ordine p̄n/ cipali et q̄ntū in ordine eorū q̄ respiciūt primū q̄. i. phibet̄ q̄s cōn prim̄ trāsgredi ore. i. serēdo s̄m̄ testimoniū Et est istud Nō loq̄/ ris cōn primū tuū s̄m̄ testimoniū In q̄ et piuriū et mēdaciū phibēt qz vt dīc̄ auḡ lib̄ de mēdacio. oē mēdaciū hoc genē vbi opled̄itur Quisq̄s enī aliq̄d enūciat phibet testimoniū aīo suo. vñ si mentif̄ s̄m̄ testimoniū aīo suo phibet Per hoc aut̄ qd̄ hic dīc̄ cōn primū. vt dicit auḡ de q̄onib̄ exodi nō videt̄ p̄ hiberē mēdaciū qd̄ p̄dest alicui et nihil obest ei cui mentif̄ Est ar/ gumētū qd̄ est aliq̄d gen̄ mēdaciū qd̄ nō est mōrle p̄cēm. illud scz qd̄ nō fit cū libidine decipiēdi vel nocendi Nec enī ois intētio vel libi/ do fallēdi. efficit mōrle p̄ cēm Pre dicaf̄ enī h̄ oplexū intētio fallēdi et de mēdacio p̄ncioso. et de mē/ dacio iocoso. et de mēdacio offici/ oso. h̄ tñ p̄ p̄us et p̄ posteri Et de se hm̄ suā p̄mariā intentionē nō di/ citur nisi de mēdacio Et ido soluz hm̄ se mēdaciū p̄ncioso a mult. reputat̄ esse mōrle p̄cēm. vt videt̄ velle p̄posit̄ et maḡ guilhelmus antīsiodozenb̄z aliq̄ maḡri magni decretoz Sūt aut̄ hm̄ auḡm̄ octo genera mēdacioz. quozum suffi/ cientiam sic accipe. Tria enī in genere sunt mouentia ad mēda/ cium scilicet nociuitas libido men/

Compendiū

tiēdi et vtilitas Si autē nociuitas
sit in cā hoc est si quis mentiat
vt nocēat **Aut** ego intēdit inferre
alicui nocimētū spūs vt. s. s.auer
taē a fide catholica aut a regulis
bonoz morū. vt sūt qui dicūt xp̄z
nō incarnatū. vel luxuriā nō esse
pcēm mōrle q̄ hmōi **Et** tūc ē p̄m^o
modus seu p̄mū gen^o mēdach^o scz
mētiri in dōctina pietatis et religi
onis. et h̄ ē mōrle pcēm **Aut** inten
dit nocimētū toti^o hoīs. qd̄ orin
git duplr. s. vel intēdendo nocere
vlter et cōlter. et fm̄ gen^o qd̄ oi
bus nocet et nulli p̄dest. vt q̄ men
daciē p̄sequit hoīem ad mortem.
Et ē scōs mod^o seu scōm gen^o mē
dach^o **Et** istud ē pcēm mōrle **Aut**
intēdendo nocē p̄ticularit̄ et fm̄
gen^o qd̄ alicui nocet q̄ alicui p̄dest
vt est mēdaciū mercatorū et calū
niatorū **Et** ē terci^o modus seu ter
tiū gen^o mēdach^o. et istud simlr̄ est
pcēm mōrle **Et** vocat̄ qd̄libz isto
rū triū generū mēdaciū p̄niciosū
Si autē libido mētiēdi sit in cā. h̄
est si q̄s mētial̄ ex sola libidine tūc
aut mouet̄ tm̄ ex affectōne et intē
tione mētiēdi. et non p̄pter aliud
Et ē q̄rt^o modus seu q̄rtū gen^o
mēdach^o. qd̄ vocat̄ mēdaciū libidi
nosum. et ponit̄ mōrle pcēm **Aut**
mouet̄ ex intētione mouēdi audi
tozē ad oplacentiā vel risū **Et** est
q̄nt^o modus seu q̄ntū gen^o mēda
ciū qd̄ vocat̄ mēdaciū iocōsū. qd̄
ponit̄ vt cōius veniale pcēm **Aut**
vtilitas aliq̄ est in cā. h̄ est si quis
mētial̄ vt sibi vel altr̄i p̄sit **Et** tūc
aut vtilitas illa cōsistit in bōis for

theologie

tune q̄ p̄oi p̄nt. vt si q̄s mētial̄ ne
p̄ raptōzes suā pecuniā amittat.
Et ē sext^o modus seu sextū genus
mēdach^o **Aut** illa vtilitas cōsistit in
bonis corp̄is. vt cū q̄s mētial̄ p̄
saluādo vitā hoīs. vt si hō q̄rat̄ p̄
eū occidēdo aut ad mortē ducen
do. q̄ mētiendo dicat se nō vidisse
vel nescire vbi sit **Et** est septim^o mo
dus seu septimū gen^o **Aut** illa vti
litas cōsistit in bonis aie q̄ tunc sic
sūt in aia vt qd̄amō etiā hēant eē
in corpe. vt cū q̄s mētial̄ p̄ sua aut
altr̄i^o pudicitia vel h̄ginitate ser
uāda **Et** ē octau^o modus seu octa
uū genus mēdach^o fm̄ debitā assi
gnationē augustini **Et** vocat̄ qd̄
libet istoz triū vltimoz generum
mēdaciū officiosū. et de se ponit̄
eē pcēa **De tripl̄ci** genere
ventalia mēdach^o
In sūma nota q̄ in genē ē t̄plex
mēdaciū. s. p̄niciosū libidinolum
officiosū **Primū**. s. p̄niciosū cōtinet
sub se tria p̄ma genera sup̄ posita
et declarata **Et** est sp̄ mōrle pcēm
Scōm scz libidinolum cōtinet sub
se q̄rtū gen^o sup̄ positū et declara
tū qd̄ ponit̄ mōrle **Et** q̄ntum qd̄
d̄r iocōsū et ab oib^o ponit̄ v̄iale.
Tertiū. s. officiosū cōtinet sub se se
xtū septimū et octauū genēa etiāz
sup̄ posita et declarata **Et** est sēp
ventale nisi ex accidēti efficeretur
mōr
Expositio p̄ceptoz legl.
Nonū et decimū mandata
in ordine p̄ncipali et se
xtū q̄ septimū in ordine eo
rū q̄ respiciūt p̄mū eo q̄ diuēso

de decē p̄ceptis
mō orolnamur fm̄ co
xrosi et deutronomi
dēt. in qd̄ p̄b̄t̄ et
corde cōn. p̄mū p̄
sio in corde duplr. m
cupiam carnis. cōn
nonū mādatū qd̄ ē
bis v̄ozē p̄mū q̄
nū p̄ceptū fm̄ magis
et fm̄ aut. et fm̄ lib̄
m̄ licet alit̄ ordinet in
s̄r̄ trāgēdo cōn. p̄mū
qd̄ ad cupiam oculoz
ponit̄ octimū mādatū. q̄
cupias domū p̄mū
nam in eōdo nonū
d̄ q̄ p̄b̄t̄ sp̄ali m̄
p̄licia carnis et cup
ponit̄ q̄ cuplicia ali
qd̄m. q̄ s̄r̄ v̄oz cup
dēclatōnes suas etiā
tm̄ cōntas ozi vt d̄r a
hoc tm̄ h̄t in ope non
m̄ qd̄ nō h̄t in cuplic
nū aut. Et id̄ p̄pter istā
d̄r̄ itaq̄ cupiarū q̄ h̄t
op^o rēp̄mōia v̄oz s̄r̄
data q̄ p̄b̄t̄ corpis
Alit̄ p̄pter eāz s̄r̄ in fr̄
vari assignata **Porto**
Nō serui nō anellā
nono mādato fm̄ or
decio scz de nō cup
p̄ri. fm̄ ordiē dēt.
decimū p̄mū mādatū
cū nono fm̄ d̄ctū or
forte q̄ ea q̄ h̄t em̄
bles h̄t v̄oz de q̄ ē n
Grande sumit t̄a p̄

De decē p̄ceptis

mō ordīnantur s̄m ordīnē textus exodi et deuteronomij simul p̄tra- denē. in q̄b' phibēt trāsgressio in corde cōn primū. Fit autē trāsgres- sio in corde dupl'r. videlz q̄tū ad occupiam carnis. cōn quā ponitur nonū mādatū qd̄ ē. Nō desiderabis vxorē primī tui. Qd̄ ponit no- nū p̄ceptū s̄m magr'm in lib' s̄nīaz et s̄m aug' et s̄m lib'z deuteronomi licet aliē ordīnē in exodo. Itē fit trāsgressio cōn primū in corde q̄tū ad occupiam oculoꝝ. cōn qm̄ ponit decimū mādatū. qd̄ est. Nō occupisces domū primī tui. qd̄ po- nitur in exodo nonū. In q̄b' non/ dū qd̄ phibēt sp̄ali mādato ocu- piscētia carnis et occupia oculoꝝ pot' q̄ occupisētia alioꝝ malozū actūū. qz iste due occupiscentie h̄nt delcātōnes suas etiā an̄ op'. et nō tm̄ diūctas opi vt dic' aug'. Et cū hoc etiā h̄nt in ope nocumtū pri- mī. qd̄ nō sic ē in occupisētijs alio- rū actūū. Et id̄ p̄pter istā turpitu- dinē istaz occupiarū q̄ sic sūt ante op' rep̄mendā data sūt ista man- data q̄ phibēt cordis cogitatum. Mel p̄pter cāz sup̄ in fine sexti mā- dati assignatā. Porro qd̄ subdiē. Nō seruū nō ancillā zc. qd̄ anēctiē nono mādato s̄m ordīnē exodi. qz decio scz de nō occupisēdo domū pri. s̄m ordīnē deut. v. sp̄aliē ad decimū ptinz mādatū. Ordinat tñ cū nono s̄m dictū ordīnē exod. eo forte qd̄ ea q̄ ibi enūerat s̄ res mo- biles sic vxor de q̄ ē nonū mādatū

Unde sumit nūer' seu sufficiē- tia p̄ceptoz legi.

Nunc restat videre nūme- rū et sufficiētā istoꝝ decē p̄ceptoz seu mādatoz le- gis. Circa qd̄ nō qd̄ sic sup̄ dictū ē lex p̄ceptoz posita est p̄pter trans- gressionē. Trāsgressio autē in s̄mo suo genē q̄tū ad materiā p̄ntē at- tinet dupl'r habz fieri scz dirēte cō- tra deū vel dirēte cōn proximū.

De triplici mō transgressio- nis contra deū.

Cōtra deū autē attingit dirēte trāsgressionē fieri tripliciē. s. corde ore et ope. Corde autē fit cōn deū trāsgressio. cū q̄s. s. a deo auertiē p̄ idolatriā vel hmōi qd̄ p̄ s̄mū p̄- ceptū seu mādatū phibēt in q̄ dī- r' Nō habeb' deos alienos corā me zc. Qz fit cōtra deū trāsgressio p̄ nomē scz suū mentiēdo. blasphemādo. piurādo zc. Qd̄ p̄ scdm̄ p̄- ceptū seu mādatū phibēt. in quo dī- r' Nō assumes nomē dei tui in uanū zc. Ope autē fit cōtra deū trans- gressio. qm̄ scilz tēpe debito et ad dei cultū p̄ncipaliē deputato fit opatio non licita vel illi cultui seu illi tpi nō oueniēs. Qd̄ per tertū p̄ceptū seu mādatū phibēt in q̄ dī- r' Memēto vt diē sabbī scifices zc. Cōn primū attingit dirēte trans- gressionē fieri dupl'r. Mel omisso- ne scilz boni ad quod quis erga proximum tenetur. Mel illatione mali quod quis sibi inferre non deberet. Cōn s̄mū. s. cōn omisso- boni ad qd̄ q̄s erga primū tenet- datur quartū p̄ceptū seu manda- tum quod est. Honora patrē tuū et matrem tuam zc. Illatione v̄eo

theologie
...
De triplici
...
Expositio
...

Compendiū

mali attingit tripliciē cōn primuz
trāsgressiōz siēi. s. ope ore ⁊ corde
Ope qdē dupl'r **N**el. s. malū pxi/
mo inferēdo in se ipso id est in sua
ppria psona **Q**d p qntū pceptuz
seu mandatū phibet in q dī **N**on
occides **N**el pxiō inferēdo in re
sua **E**t h itez dupl'r **N**el sez in re
sua sibi p legez cōiūta vt est vxoz
Qd p sextū pceptū seu mādatum
phibet in q dī **N**on mechaberis
Nel in re sua nō sibi p lege cōiū/
ta h oīno sepata. q̄lia sūt bō for/
tuita **Q**d per septimū pceptuz seu
mādatū phibet in q dī **N**ō furtū
facies **O**re fit cōn primū trāsgres/
sio sibi mētiendo. fallēdo. decipien/
do. falsum testificādo **Q**d p oīta
uū pceptū seu mādatū phibet in
q dī **N**ō loq̄ris cōn primū tuum
falsū testioniū zc. **C**orde deniqz fit
cōn primū trāsgressio dupl'r **N**el
sez q̄tū ad occupiam carnis **C**ōn
qd datū ē nonū pceptū seu mā/
datū. in quo dī **N**ō desiderab vxoz
rē pxiū tuū **N**el q̄tū ad occupiaz
oculoz **C**ōn qd datū est decimū
et vltimū pceptū seu mādatū. in q
dī **N**ō occupies domū pxiū
tui. non seruū non ancillam zc.

Qualit' per decē pcepta
legl. oē
peccatū mōzle phibetur

Ostremo nēndū est q̄lit' in
decalogo fir'dtualiē ⁊ effe/
ctiue oīs pccī mōzlis ph/
bitio **P**rohibent eniz ibi septē ca/
pitalia pcca **I**n pmo q̄ppe pcepto
seu mandato phibet supbia **I**psa
eteniz ozōni. intimo debito qz cul

theologie

tui cōnriat. **N**h ecclī. x. **I**nitū sup/
bie hoīs apostatare a deo **I**nui/
dia aut phibet in q̄rto pcepto seu
mādato **I**bi eni vt a pte totuz in/
telligat p̄cipitur vnicuiqz honozē
debitū impēdere qd facē nō sinit
inuitoia **I**ra aut phibet in q̄nto p/
cepto seu mādato **I**bi eni p̄fē in/
telligendo phibet occisio seu ho/
micidiū oē qz nocumētū in psona
pximi. ad q̄ inducit ira **L**uxuria
ho tā corpālis qz mētālis phibet
in sexto pcepto seu mandato et in
nono **I**bi eni phibet mechā oīs
qz illicit' occupatus. et etiā oīs illicita
carnis occupia **G**ula autē q
defuit luxurie in eisde duob' p̄ce/
ptis effectualit' phibet **S**ic eni in
naturis nutritua deseruit genē/
tiue. ita in vicis gula defuit luru/
rie **N**el fm alios gula in pmo mā/
dato phibet **G**ulosi eni vt cōius
deū nō colūt h ventrē suū **N**h ad
phil. iij. **Q**uoz de' v̄ter est zc. **A**d
dia ho in tertio pcepto seu māda/
to phibet **I**bi eniz p̄cipit debita
sabbī s̄cificatio. qd pprie fit p spū/
alem animi q̄tē in deū. seruentem
qz et diligentē laudē dei **C**ui' cōn/
riū oīno efficit acidia. q̄ in se ipsa
q̄tē eē deum q̄rens tabescit et a
laude dīna torpet. **Q**uaricia tam
realis seu exterior qz mētālis phi/
betur in septio pcepto seu manda/
to. et in decio **I**bi eni phibet fur/
tum omnis qz rei aliene vsurpatio
indebita qz detentio **E**t eē oīs mē/
talis bonoz ⁊ rez illicita occupia

Qd effectualit' in pxi

dece pcepto
mō pcepto phibet
p̄o etiā et aliter
mō pcepto seu mā/
nō tm oīne capitū
oīne pccī mōzle
mōzle cū hō plus
creaturā vlligū
ne in pmo pcepto
est de pmo deo lūg
et colēdo phibet
mōzle pccī in oīo
effectualit' occupia
phibitōne septē p̄cepto
legis
Sicut q̄ alii
tes qui ad
septē pcca
da deē legis pcepta
phibitō occupat et po
do leg plenā ip̄o p
mādatū mōzle
De p̄cipit phibitō
p̄cipit **D**e phibitō
p̄cipit q̄ v̄ter p̄cipit
ve viciat. qd hō v̄ter
bia factū occupat a
phibitō est ad cōmē
mandatū qz nomē dei
se facit ad debita
nem deuotū qz cultū
dū disponit **S**upbia
bitū p̄cipit et m̄i ac
nie honozē imoentit
bitōe inuidie **D**icit
uidiā phibitō p̄cipit
q̄tā p̄cipit **S**icut
facit ad debita
q̄tā p̄cipit

Decē preceptis

mo p̄cepto p̄hibet om̄e peccatuz
Pōt etiā et aliter dici. qz scz in pri
mo p̄cepto seu mādato p̄hibetur
nō tñ om̄e capitale p̄c̄m. q̄netiaz
om̄e p̄c̄m mōrle. **U**t enīz ē p̄c̄m
mōrle cū hō plus vel eque aliquā
creaturā diligit sicut deū. **Q**d pla
ne in p̄mo p̄cepto seu mādato qd
est de vno deo sup oīa diligendo
et colēdo p̄hibet. 7 sic ex cōtū dōne
mōrle p̄c̄m in illo primo p̄cepto
effectualiter censetur p̄hibitum

Alius modus ponēdi

p̄hibitionē septē p̄c̄oz mōrliū p
decem p̄cepta legis

Sunt 7 alij aliter imaginā
tes qui adhuc āplius ip̄a
septē p̄c̄a capitalia p̄ di
cā decē legis p̄cepta seu mādata
p̄hiberi cōcipiūt et ponūt. cōsiderā
do scz plenariā ip̄oz p̄ceptoz seu
mādatoz intentionē. finē et effēc̄m
Dicūt enī supbiā p̄hiberi p̄ p̄mū
p̄ceptū. **D**e p̄hibitionē supbie p̄
p̄m p̄ scdm p̄ tertiū p̄ q̄rtū. **E**tenī
vt dicūt iux qd sup tactū est. sup
bia facit apostatāre a deo. supbia
p̄clius est ad cōtēnendū blasphe
mandū qz nomē dei. **S**upbia non
se faciliē ad debitā sabbi sc̄ificatō
nem deuotū qz cultū deo exhiben
dū disponit. **S**upbia nō libenē de/
bitū p̄ri et m̄ri ac alijs q̄bus cōue
nit honorē impendit. **D**e p̄hi/
bitōe inuidie. **D**icūt enī vt sup in/
uidiā p̄hiberi p̄ q̄rtū p̄ceptū per
q̄ntū p̄ octauū. **E**tenī inuidia non
faciliter ad debitū tā p̄ri et m̄ri qz
alijs q̄bus ouenit honorē impen/
dendū aim inclināt. **I**nuidia sepe
p̄rimū aio 7 inter dū verbo necat
ei? qz mortē optat et in ea exultat
Inuidia libenē p̄rio detrahit fal
sum qz de eo testioniū p̄hibet.
De p̄hibitionē ire. **I**tē dicūt zc. p
scdm p̄ceptū per q̄ntū et octauūz
Etenī ira facilis est ad nomen dei
in vanū sumendū 7 blasphemādū
Ira p̄clius est ad occasionē seu le
sionē p̄rio in sua p̄pria p̄sona infe
rendū. **I**ra etiā inclinātā ē ad p̄ri
mū verbis insuriandū. et damnifi
candū. **D**e p̄hibitionē duplicis
luxurie. **P**er sextū p̄ceptū et nonū
dicūt p̄hiberi duplicē luxuriā actu
alem scz et mentalē. **L**uxuria etenī
p̄ut in nomē trāsit vicij capitalis
dicit̄ oīs illicit? et indebitus actu/
alis ocubitus. **D**icit̄ etiā oīs illici
ta ocupia carnalis. **D**e p̄hibi/
tione gula. **D**icūt gulā p̄hiberi p̄
p̄mū p̄ceptū. p̄ tertiū. p̄ sextū. per
nonū. **P**er p̄mū q̄dem eo resp̄cū q̄
sup declaratū ē. **E**tenī gulosi vt o
muni? deū nō debite colūt s; ven/
trē suū. **G**ula resp̄cū tertij p̄cepti
non faciliē inclināt ad debite sc̄ifi
candū sabbi. ea qz supportandū.
q̄ ad vitā sc̄ificatōne spectāt. **P**er
sextū dō 7 nonū p̄ceptū eo resp̄cū
vt sup declaratū ē p̄hiberi dicit̄ q̄
luxuria cui debuit. **D**e p̄hibitionē
acidie. **D**icūt acidiaz p̄hiberi per
tertiū p̄ceptū p̄ q̄rtū. p̄ tertiū q̄d ē
eo resp̄cū q̄ sup declaratū est. **R**e/
spectu dō q̄rti p̄cepti. qz acidia q̄
de se negligēs incuria 7 torpēs ē.
oīno impeditiua et opposita vide/
tur debite honoratōis p̄uisiōis et

Clq

Compendiū

sustentationis pentū eoz qz quibus conuenit..

De prohibitionē duplicis auaricie. Duplicē auariciā. exteriorē scz ⁊ mentalē dicūt phiberi per p̄mū p̄ceptū per q̄rtū p̄ septimū per decimū. Et enī respectū p̄mi p̄cepti auariciā q̄ iux̄ dictū apli ad ep̄b. v. pp̄ie idoloꝝ seruitus est deū nō debite colit. Respectū q̄rti p̄cepti manifestū est auariciā debite cōnriari honoratōni subuentōni ⁊ p̄uisioni pentū et alioꝝ q̄bus cōuenit. Respectū uero septimi p̄cepti ⁊ decimi satisfacta est sup̄ declaratō. Possēt et alijs modis alijs qz respectibus et rōnibus ip̄a septeꝝ p̄c̄a capitalia per dicta decē legis p̄cepta et mandata phibita dici et assignari iux̄ varios cōceptus varias qz imaginationes hoim.

Explicit sc̄dus tractatus huius libelli qui est de expositione decē p̄ceptoꝝ seu mandatorū legis.

Tractatus tertius de septē sac̄ris eccl̄e eoz declaratōe

Hoc compendiosam sac̄mentoꝝ noui testamētī notitiā vidēōs

theologie de

est sūmatim in genere Quid sit sacramentū Quibus de causis instituta sunt sac̄ra In q̄bus cōsistant An aliqua possint iterari. Quot sūt Et qualē ad vicia et ad d̄rutes ⁊ trarietatē et ordinē habeāt Deīn de quolibet sac̄mento tangenduz est aliquid in speciali.

Diffinitio sacramētī ⁊ eius expositio.

Diffinitio autē sac̄menti ex verbis maḡi in. iij. s̄n̄iaz elicit que est ista Sac̄mentum est inuisibilis gr̄e visibilis fōe imagineꝝ ip̄ius gerens et cā ex̄is Quā sic intellige Sac̄mentū ē fōe nō intrinseca quidē sed est accidēs vel forma cōmittalis exterior. Inuisibilis sic. s. vt sicut visus p̄ quolibz sensu ita visibile p̄ quolibz sensibili q̄si dicat Sac̄mentū est sensibile signū vel sensibile signatū seu figuratū Inuisibilis gr̄e. i. gr̄e que nō videt̄ vel nō sentit̄ sensu exteriori. Et hoc dicit ad d̄ram decori. cozporis et hmōi que sunt gr̄e visibiles. Imaginē gerens. i. similitudineꝝ ip̄ius scz gr̄e Verbi gr̄a Proprietas quedā naturalis cōnexa ē aq̄ que in sac̄o baptis̄mi gr̄am rep̄ntat inuisibilē. vtputa refrigeriū qd̄ est in aqua rep̄ntat refrigeriū gr̄e ab incendio somitis. Et vis ablutiua que est in aqua. rep̄ntat ablu-tionē a macula originali Sequit̄ et cā ex̄is scilz ip̄ius gr̄e cōster et large sumēdo causā. sic scz q̄ illō

septē sac̄ra
vocat esse causa aliorum
res ip̄a non sit q̄uis
posset de enī p̄p̄
remissionis p̄ci et
Quia tam hoc cōter
eo cōter sac̄ri vbi
pōt. loco dicit cōter
cā. q̄ illō sine quo
Se hōm̄iat de ceꝝ
qd̄ est sac̄o cogis in
fra dicit qd̄ nō est hō
le nec forma visibilis
pas illō est sensibile et
sōis in ānēo leg in le
cōi in sua vera et pp̄ia
sit visibile que sensibile.
le et sensibile in forma
nis ānēi. Quā cū dicit
inuisibilis gr̄e visibili
telligit leg in le vel hō
visibile vel sensibile.
Quibus de ca
sac̄ra sunt sacramenta.
S̄m maḡi in
sac̄ra sunt sac̄ra
sac̄ra cōter
tionē p̄ter ex̄is
ationē videt̄ vt p̄p̄
p̄cōr curandus creat
auerfione a deo p̄ tō
rem creatore subiecti
est vt vbi ois p̄c̄m
De ex̄is. De
vero vt per ip̄a ex̄is
ta ad aliq̄ sp̄alia co
sueranda trudiā
Et cetera ceteris vt
ea que exterioris videt̄